7.5.2024

VASTAUS LAUSUNTOPYYNTÖÖN

Vastaus lausuntopyyntöön

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pyytää Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta lausuntoa Valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle (U 14/2024 vp) ehdotuksesta direktiiviksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja seksuaalisen riiston sekä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/JHA korvaamisesta.

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta järjestää asiassa asiantuntijakuulemisen 8.5.2024 ja pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa 7.5.mennessä. Helsingin kaupungilta kuulemiseen osallistuu varhaiskasvatusjohtaja Miia Kemppi.

Helsingin kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston kirjelmän (U 14/2024 vp) johdosta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannattaa vahvasti työnantajien ja vapaaehtoisia rekrytoivien organisaatioiden velvollisuutta tarkistaa vapaaehtoistehtäviin tai työsuhteisiin tulevien henkilöiden taustat. Rikosrekisteriote pyydetään aina, kun rekrytoidaan henkilöä tehtävään, jossa työtehtäviin sisältyy pysyväisluonteisesti ja olennaisesti ilman huoltajan läsnäoloa tapahtuvaa alaikäisen kasvatusta, opetusta, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa. Rikosrekisteriote pyydetään kaikilta riippumatta henkilön kansallisuudesta tai siitä rekrytoidaanko Suomen sisältä vai ulkomailta.

Kansainvälistyvänä työnantajana kannatamme sitä, että rikostausta selvitetään aina kaikilta rekrytoitavilta henkilöiltä. Lisäksi mielestämme on hyvä varmistaa se, että riittävän kattava tieto taustoista liikkuu myös EU-maiden välillä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on jo toimittu vastaavan velvoitteen mukaisesti. Toimintatapa on kuvattu toimialaa koskevassa menettelytapaohjeessa. Menettelytapaohjeen mukaan työsuhteeseen tulevan rikostausta on selvitetty lyhytaikaisissakin työsuhteissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kannalta on oleellista saada kaikilta työntekijöiltämme rikosrekisteriote, joka antaa todellisen kuvan tehtävän kannalta relevantista rikostaustasta. Muissa EU/ETA-maissa asuneilta saamme tiedot rikostaustasta ECRIS-lainsäädännön perusteella, mutta käsityksemme on, että kolmansista maista tulevien tai siellä pidempiä aikoja asuneiden henkilöiden osalta rikostaustatietojen saanti on sattumanvaraista. Kansainvälisten rekrytointien yleistyessä pidämme tätä selvänä epäkohtana.

7.5.2024 VASTAUS LAUSUNTOPYYNTÖÖN [Numero]

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää kannatettavana lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan määritelmien tarkennuksia, jotka vastaavat paremmin nykyajan ilmiöitä. On hyvä, että tarkennuksissa huomioidaan muuttunut toimintaympäristö ja rangaistavien tekojen piiriin ja määritelmiin lasketaan myös uusien teknologioiden avulla tehdyt ja verkkoympäristöissä lapsiin kohdistuvat seksuaaliset teot.

Ilmoitusvelvollisuudesta on nykyisin säädetty kattavasti lastensuojelulain 25 §:ssä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannattaa 17 artiklan ilmoitusvelvollisuutta. Kuitenkin 17 artiklan mukaisen ilmoitusvelvollisuuden osalta tulisi määritellä tarkemmin konkreettisia tilanteita, joita ilmoitusvelvollisuus koskee varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Jäsenvaltioita edellytetään järjestämään mahdollisuus ilmoittaa rikoksista ja soveltuvin osin toimittaa todistusaineistoa viranomaisille helpoilla ja helposti saavutettavilla tavoilla. Tällainen matalan kynnyksen ilmoituskanava on kannatettava asia. Turvallisinta olisi vaatia sen yhteydessä vahvaa tunnistautumista. Tällainen menettely olisi kuitenkin alaikäisten lasten kohdalla haastavaa, koska harvalla alaikäisellä on tunnistautumiseen vaadittavia tunnuksia. Erilaisia tapoja turvalliseen tunnistautumiseen alaikäisten kohdalla on hyvä pohtia direktiivissä esitetyn ilmoituskanavien osalta. Lisäksi olisi tärkeää määritellä tarkemmin, mikä olisi tällaisen ilmoituskanavan lopullinen tarkoitus ja mikä viranomainen olisi tällaisen kanavan ylläpidosta ja tietosuojasta vastuussa. Vastaisiko tämä rikosilmoitusta, johon meillä Suomessa on jo Poliisin toimesta sähköinen kanava. Lisäksi verkossa tapahtuvasta epäilyttävästä toiminnasta voi ilmoittaa poliisille kuka tahansa poliisin Nettivihjeen kautta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää ehdotettua direktiiviä pääpiirteittäin hyvänä ja tarpeellisena.

Lisätietoja Henrik Hirviniemi puh. (09) 310 26086 ja Elina Rautiainen (09) 310 22148

Outi Salo

vs toimialajohtaja